

Ubestikkelig Retskaffenhed og inderlig Fædrelands Kiærlighed

Taler

Severin Løvenskiold

Dato

23 mars 1814

Omstendigheter

Åpning av valgtinget for Bratsberg amt Fossum

1 Bradsberg Amts udvalgte Mænd!

Jeg hilser Eder! Hædrede med Eders Medborgeres Tillid, ønsker ieg Eder Hæld, til at fuldføre det Eder betroede Valg, af de Mænd, til hvem vort Samfunds

5 Anliggender, ved den forestaaende Rigs Forsamling skulde anbetroes.

Vigtig mine agtbare Medborgere! høyst vigtig, er det os anbetroede Valg, af Mænd, som i Forening med de fleere Rigets Deputerede, skulde bestemme vort Fædrelands tilkommende Skiæbne og indvortes Styrelse; vores og vor Efterslægts
10 nationale Skiæbne.

Det guddommelige Forsyn, gav os Mennesker guddommelige Love. Jagttoges, efterlevedes disse nøyagtig af en hver Jord Beboer, da vilde alle ved disses troelige Opfyldelse, finde Freed og Lyksalighed paa denne Jord, da vare menneskelige
15 Love overflødige; men Menneskets Svaghed og onde Tilbøyeligheder, viiste sig tidlig og hyppig og krævede borgerlige Love, for at afværge Uret Undertrykkelse og Vold imellem Mennesker, for at beskytte den Svage og temme den Ubændige. I denne Hensigt, stiftedes borgerlige Samfund og Stater bleve til.

20 Saare forskiællige, ere disse Staters indvortes Organisation og borgerlige Love og lige saa forskiællig er deres Indbyggers borgerlige Tilværelse. Ogsaa vort (fyrst skrive: vores) Fædreland har været undergivet forskiællige borgerlige Forfatninger. Efter mangehaande Omvæltninger, kom den Olden-borgske Stamme paa Norges Trone. Riget hafde da endnu Stænder, som med Kongerne
25 deeltog i Landets Styrelse, indtil Enevolds Magten saa vel i Norge som Danmark overgik til Kongerne, og fra hiin Tidspunkt, vare disse Rigers

Indbyggere, en Samling af Undersaatter, under Kongernea vilkaarlige Villie Befalinger og Love. - Voveligt saare voveligt var det for en Nation, at fraskrive sig sine borgerlige Rettigheder, at overgive alle Rettigheder, den Lovgivende og
30 den udøvende Magt til Regenten, medens den selv paalagde sig den Pligt, ubetinged at adlyde hans Villie og Bud. Ydmygende var det for en Nation, at erklære sig selv umyndig, og at undergive sig og sin Efterslægt tilkommende endnu ufødde Regenteres ubetingede Formynderskab. Nationens Skiæbne blev saaledes aldeles usikker, thi den blev afliængig af tilkommende Regenteres
35 ukiendte Sindelag. Gav Forsynet viise, dydige, milde og faderlige Regentere, da kunde Nationens Skiæbne blive lykkelig, i modsat Fald høyst ulykkelig. Dog! Lykken var bedre end Forstanden! Forsynet skiænkede de forenede Tvilling Riger Norge og Danmark en Række af gode tildeels udmærkede Regentere, som ikke misbrugte den uindskrænkede Kongemagt. Sporedes end i enkelte Tilfælde,
40 Enevoldsmagtens nedtrykkende Virkninger, kunde end ikke den tænkende Statsborger, glæde sig over Formen, af Fædrelandets Statsforfatning, saa trostedes han dog, med en i det heele virkelig mild og god Styrelse. En viis Lovgivning, haanthævedes vetfærdigen medens en klog Styrelse vedligeholdt Statens indvortes og udvortes Freed, under voldsomme Rystelser og blodige
45 Krige i det øvrige Europa. Derfor elskede Nordmanden med Ret sin Regiering, om han end ikke kunde biefalde dens Form, derfor har Nordmænds Troeskab, holt Prøve i Medgang og Modgang, derfor bløder hans Hierte, ved Adskillelsen fra et kiært Broderfolk, fra et elsket Kongehus. Som fra Slægt til Slægt, vil mindes blant Norges Fiælde med Taknemmelighed og øm Hengivenhed; men
50 Staternes Skiæbne staaer i Forsynets Haand, og dette Forsyn bød Tvilling Rigets voldsomme Adskillelse.

Sørgende og bestyrtsede modtog vi dette vor elskelige Konges sidste Budskab: men vor billige Bestyrtselse, bør ikke lade os glemme, hvad vi skyldte vort
55 Fædreland os selv og vor Efterslægt.

Løste fra den Eed, som vi til sidste Stund troeligen holt vor Konge, giengived Folkenes oprindelige Ret til, selv at bestemme vor nationale Skiæbne og Regierings Form, staae vi nu i den Stilling, vore Fædre stode før os (fyrst skrive:
60 for 154 Aar). Nationens udvalgte Mænd, skulde nu efter Rigets Kongelige Regents Opfordring, bestemme Fædrelandets tilkommende Skiæbne, dets indvortes Styrelse, og en nye hellig Pagt skal stiftes, imellem Nation og tilkommende Regent.

Til et saa stoert og vigtigt Foretagendes hældige Udførelse, kræves tilvisse Mænd, udrustede med mange og grundige Kundskaber, besjælede af ubestikkelig Retskaffenhed og inderlig Fædrelands Kiærlighed, Mænd som vide at skiælne det Sande og Varige, fra det Glimrende og Flygtige, som ene og allene vilde
70 stræbe efter at give Fædreland og Nation den Stilling og Forfatning, som for Øyeblikket love sikkrest Redning og i Fremtiden varigt Hæld uden at lade sig mislede af Svaghed, Egennytte, Frygt eller hvilkensomhelst Fristelse.

Stræbe vi troeligen agtbare Medborgere! at finde deslige Mænd i vort Samfund,
75 og Gud vil velsigne vort Valg og vore Udvalgte Bestræbelser.

Saa vit om Gienstanden for Dagens Samling! men omgived af høytagede Med-Embedsmænd og Medborgene, kan ieg ikke lade denne. Anledning være ubenyttet, til at berøre ilen nær forestaaende Opløsxiing af behagelige Embeds
80 Forhold, imellem dem og mig.

I de 11 Aar ieg har haft den Ære og Lykke at forestaae Bradsberg Amt, som min Konges Tilliid betroede mig, have vi alle mine agtbare Medborgere! opleved de mest uventede overordentlige og sønderknusende offentlige Begivenheder.
85 Mine 4 første Embedsaar hensvant lykkelige, med offentlig Freed og deraf flydende borgerlig Lyksalighed, indtil pludselig den Krigens Fakkell, som længe hafde herjed det øvrige Europa, tændtes i Nord og med Lynets Vælde nedslog i vortt didtil lykkelige Fædreland.

Just nu, da ieg efter indsamled Erfaring og Local Kundskab turde haabe at kunde gavne den mig betroede offentlige Kreds, hæmmedes offentlige og private freedelige Sysler, og Embedsmandens Virksomhed i min Stilling, indskrænkedes til i det muelige at formindske Tidens Byrder og Plager. At ieg har stræbed efter dette Maal, bevidner min Samvittighed, og om
90 Omstændighederne forbød mig, at bevirke det Gode, min redelige Villie bød mig, tør ieg fra hiin Synspunkt, smiggre mig, med billige Medborgeres milde Overbærelse.

Ofte agtbare Medborgere! fœlte ieg mig synkefærdig, under Nutidens
100 martrende Byrder, som det høyst stoed i min Magt at lindre, men ikke at afværge, og mit Mod, mit Haab opløftedes kun, ved agtbare og retskafne Med-Embedsmænds kraftige Understøttelse, den ieg erkientligen paaskiønner, ved mine Medborgeres Velvillighed og Tilliid, som ieg til sidste Stund vil mindes,

105 med øm Tilfredsstillelse.

Medfødde Pligter bøde mig omsider søge Entledigelse fra det mig betroede offentlige Kald. Hans Majestæt Kong Frederik den 6te indvilgede mit Ønske, og saaledes siger ieg nu med et rørt Hierte, Bradsberg Amt mit sidste ømme Farvel!
110 Amtets høytagede Embedsmænd af alle Strender og Klasser, dets samtlige Indbyggere, modtage min hiertelige Tak, for de mange Beviser paa Tillid Hengivenhed og Venskab de skiænkede mig. Maatte ieg medtage Alles Velvillie som ieg medtager en god Samvittighed! Freed og Velsignelse over Fædrelandet! over Bradsberg Amt og dets Indbyggere i Særdeleshed!!

115

Kilde

Historisk tidsskrift, bd. 33, 1943-46, s. 60-63.

Emner

1814, Åpningstale

120

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/ubestikkelig-retskaffenhed-og-inderlig-faedrelands-kiaerlighed>

125

130

135

140